

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความวิตกกังวลหลังคลอดของมารดาวัยรุ่นที่คลอดบุตรคนแรก และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความวิตกกังวลของมารดาวัยรุ่นที่คลอดบุตรคนแรก โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ มารดาวัยรุ่นหลังคลอดที่คลอดบุตรคนแรกที่โรงพยาบาลบางละมุง มีอายุระหว่าง 13 - 19 ปี และที่มารับบริการวางแผนครอบครัว ภายหลังจากคลอด 4 - 6 สัปดาห์ ณ แผนกส่งเสริมสุขภาพ โรงพยาบาลบางละมุง และที่อยู่ในชุมชนเขตรับผิดชอบของโรงพยาบาลบางละมุง จังหวัดชลบุรี

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นมารดาวัยรุ่น ซึ่งมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนดคุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. อายุระหว่าง 13 - 19 ปี นับถึงวันที่เก็บข้อมูล
2. คลอดบุตรคนแรกปกติทางช่องคลอด คลอดบุตรผิดปกติโดยใช้สูติศาสตร์หัตถการต่าง ๆ เช่น ใช้เข็มช่วยคลอด ใช้เครื่องดูดสุญญากาศ การผ่าตัดคลอดทางหน้าท้อง
3. สุขภาพร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์ดี ไม่มีโรคประจำตัวใด ๆ
4. มีความสามารถในการมองเห็น การได้ยิน สามารถพูด และเข้าใจภาษาไทยได้ดี
5. ยินดีเข้าร่วมในการวิจัยครั้งนี้

การคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ผู้วิจัยคำนวณกลุ่มตัวอย่าง ด้วยวิธีการกำหนดเป็นร้อยละของประชากร โดยพิจารณาจากขนาดของประชากรเป็นหลักร้อยละ ซึ่งใช้กลุ่มตัวอย่างอย่างน้อยร้อยละ 25 ผู้วิจัยคำนวณกลุ่มตัวอย่างจากค่าเฉลี่ยของมารดาวัยรุ่นหลังคลอดที่คลอดบุตรคนแรกอายุระหว่าง 13 - 19 ปี ที่มาคลอดที่โรงพยาบาลบางละมุง 3 ปีย้อนหลังในปี พ.ศ. 2550, 2551 และ 2552 มีจำนวน 682, 649 และ 567 ราย ตามลำดับ (โรงพยาบาลบางละมุง, 2553) ได้ค่าเฉลี่ยจำนวนประชากร 632 ราย แล้วกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์อย่างน้อยร้อยละ 25 (ธีรวุฒิ เอกะกุล, 2543) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 158 ราย

วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยเข้าพบหัวหน้าแผนกส่งเสริมสุขภาพ หน่วยบริการวางแผนครอบครัว เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างมารดาวัยรุ่นหลังคลอดที่คลอดบุตรคนแรก ที่หน่วยบริการวางแผนครอบครัว โรงพยาบาลบางละมุง จังหวัดชลบุรี
2. ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากมารดาวัยรุ่นหลังคลอดบุตรคนแรก 4 - 6 สัปดาห์ ที่มารับบริการแผนกส่งเสริมสุขภาพ หน่วยบริการวางแผนครอบครัว ทุกวันพุธ เวลา 08.00 - 12.00 น. และเยี่ยมบ้านมารดาวัยรุ่นหลังคลอดบุตรคนแรก ที่ไม่ได้มารับบริการวางแผนครอบครัวตามคุณสมบัติที่กำหนดไว้ข้างต้น ในทุกวันอาทิตย์ ตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน พ.ศ. 2553 ถึงวันที่ 9 มีนาคม พ.ศ. 2554
3. ผู้วิจัยสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยการเก็บข้อมูลจากมารดาวัยรุ่นหลังคลอดบุตรคนแรก 4 - 6 สัปดาห์ ที่มารับบริการแผนกส่งเสริมสุขภาพ หน่วยบริการวางแผนครอบครัว วันละ 5 ราย ทุกวันพุธของสัปดาห์ที่ 1 และ 3 ด้วยวิธีการจับฉลากในรายที่มารับบริการวางแผนครอบครัว ที่เป็นเลขคี่ และทุกวันพุธของสัปดาห์ที่ 2 และ 4 ด้วยวิธีการจับฉลากในรายที่มารับบริการวางแผนครอบครัวที่เป็นเลขคู่ รวมทั้งผู้วิจัยได้ออกไปเก็บข้อมูลในชุมชนกับมารดาวัยรุ่นหลังคลอดบุตรคนแรก 4 - 6 สัปดาห์ ที่คลอดบุตรในโรงพยาบาลบางละมุงแต่ไม่ได้มารับบริการวางแผนครอบครัวที่โรงพยาบาลบางละมุง ในทุกวันอาทิตย์ โดยวิธีการสุ่มตัวอย่าง ด้วยวิธีการจับฉลากรายชื่อสัปดาห์ละ 1 คน
4. ผู้วิจัยขอความร่วมมือในการเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ถูกสุ่มได้ในการศึกษาครั้งนี้ หากกลุ่มตัวอย่างที่สุ่มได้ ปฏิเสธความร่วมมือ ผู้วิจัยจะสุ่มตัวอย่างในรายต่อไป จนได้กลุ่มตัวอย่างครบตามจำนวนที่กำหนด คือ 158 ราย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

1. แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ได้แก่ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ของครอบครัว สถานภาพการสมรส ความต้องการมีบุตรของมารดาวัยรุ่น ความต้องการมีบุตรของสามี การรับรู้ความสามารถในการเลี้ยงดูบุตร
2. แบบประเมินความวิตกกังวล เป็นแบบสอบถามที่ประกอบด้วย แบบสอบถามความวิตกกังวลแบบแฝง และแบบสอบถามความวิตกกังวลขณะเผชิญของสปีลเบิร์กเกอร์ (Spielberger) ดัดแปลงมาจากแบบสอบถาม (The State-trait Anxiety Inventory) ที่สร้างขึ้นตามแนวคิดของ สปีลเบิร์กเกอร์ (Spielberger, 1976 อ้างถึงใน ชไมพร โนนศรีชัย, 2536) โดย มณีภรณ์ โสมานุสรณ์ (2536) ได้พัฒนาปรับปรุงเป็นฉบับภาษาไทยเพื่อใช้ประเมินความวิตกกังวล

ของหญิงมีครรภ์ และ รุ่งฤดี อุสาหะ (2541) ได้นำมาปรับปรุงเพื่อใช้ประเมินความวิตกกังวลใน มารดาวัยรุ่นหลังคลอดครั้งแรก ช่วงระยะหลังคลอด 8 - 24 ชั่วโมง จำนวน 90 ราย ในโรงพยาบาล หาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ได้ค่าความเชื่อมั่นของความวิตกกังวลแบบแฝง .77 ความวิตกกังวลขณะ เฝ้ายูเท่ากับ .82 ซึ่งผู้วิจัยได้หาความตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถาม โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ตรวจสอบแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกันจำนวน 30 ราย และนำไปหาค่าความเชื่อมั่นของความวิตกกังวลแบบแฝง .76 ความวิตกกังวลขณะเฝ้ายู .72 โดยแบบประเมินความวิตกกังวลหลังคลอดของมารดาวัยรุ่นที่คลอดบุตรคนแรก มีรายละเอียด ดังนี้

2.1 ความวิตกกังวลแบบแฝง (A - trait) เป็นความวิตกกังวลที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง เป็นเวลานานจนเป็นลักษณะประจำตัวของบุคคลนั้น ประกอบด้วยข้อคำถาม 20 ข้อ เป็นคำถาม ด้านบวก 9 ข้อ คำถามด้านลบ 11 ข้อ ดังนี้

คำถามด้านบวก ข้อที่ 1, 4, 5, 7, 10, 13, 14, 16, 19

คำถามด้านลบ ข้อที่ 2, 3, 6, 8, 9, 11, 12, 15, 17, 18, 20

2.2 ความวิตกกังวลขณะเฝ้ายู (S - state) เป็นความวิตกกังวลที่เกิดขึ้นกับบุคคล ภายหลังคลอด ประกอบด้วยข้อคำถาม 20 ข้อ เป็นคำถามด้านบวก 7 ข้อ และด้านลบ 13 ข้อ ดังนี้

คำถามด้านบวก ข้อที่ 1, 2, 5, 9, 11, 15, 20

คำถามด้านลบ ข้อที่ 3, 4, 6, 7, 8, 10, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 19

ในการตอบแบบสอบถามความวิตกกังวลแบบแฝงและความวิตกกังวลขณะเฝ้ายู ผู้ตอบต้องทำเครื่องหมาย (/) ลงในช่องระดับของความวิตกกังวล ที่ตรงกับความรู้สึก หรือ ความคิดเห็นของตนเองมากที่สุด ลักษณะคำตอบของแต่ละข้อคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า เป็น 4 ระดับ ดังนี้

ระดับ 1	ไม่มีเลย	หมายถึง	ไม่ตรงกับความรู้สึกของผู้ตอบ
ระดับ 2	มีบ้างเล็กน้อย	หมายถึง	ตรงกับความรู้สึกของผู้ตอบเล็กน้อย
ระดับ 3	มีเป็นส่วนมาก	หมายถึง	ตรงกับความรู้สึกของผู้ตอบเป็นส่วนมาก
ระดับ 4	มีมากที่สุด	หมายถึง	ตรงกับความรู้สึกของผู้ตอบมากที่สุด

โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

	คำถามด้านบวก	คำถามด้านลบ
ระดับ 1	ให้คะแนน 1	4
ระดับ 2	ให้คะแนน 2	3
ระดับ 3	ให้คะแนน 3	2
ระดับ 4	ให้คะแนน 4	1

คะแนนรวมของความวิตกกังวลแบบแฝง และความวิตกกังวลขณะเผชิญแต่ละฉบับ จะมีค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 20 - 80 คะแนน โดยกำหนดเกณฑ์คะแนนในการแบ่งระดับของความวิตกกังวลของทั้ง 2 ฉบับ ดังนี้

ความวิตกกังวลต่ำ	มีช่วงคะแนนอยู่ระหว่าง 20 - 40 คะแนน
ความวิตกกังวลปานกลาง	มีช่วงคะแนนอยู่ระหว่าง 41 - 60 คะแนน
ความวิตกกังวลสูง	มีช่วงคะแนนอยู่ระหว่าง 61 - 80 คะแนน

2.3 แบบสอบถามการสนับสนุนทางสังคม เป็นแบบสอบถามที่พัฒนามาจากแบบสอบถามในการวิจัยของ อัจฉราวดี ศรียะศักดิ์ (2539) ที่ใช้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวต่อบทบาทของมารดาวัยรุ่นในระยะหลังคลอด 6 - 8 สัปดาห์ ซึ่งได้แปลและเรียบเรียงจากแบบสอบถามการสนับสนุนทางสังคมของ เซฟเฟอร์ (Shaefer, 1981) ได้ค่าความเชื่อมั่น .87 ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการหาความตรงตามเนื้อหาโดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่านตรวจสอบแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกันจำนวน 30 ราย ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการสนับสนุนทางสังคม .80

แบบสอบถามการสนับสนุนทางสังคม ของมารดาวัยรุ่นครรภ์แรกหลังคลอด มีทั้งหมด 15 ข้อ แบ่งเป็น 3 ด้าน คือ 1) การสนับสนุนด้านอารมณ์ 5 ข้อ (ข้อ 1 - 5) เป็นข้อความด้านบวก 4 ข้อ ด้านลบ 1 ข้อ 2) การสนับสนุนด้านวัตถุ 5 ข้อ (ข้อ 6 - 10) เป็นข้อความด้านบวกทั้งหมด 5 ข้อ 3) การสนับสนุนข้อมูลด้านข่าวสาร (ข้อ 11 - 15) เป็นข้อความด้านบวกทั้งหมด 5 ข้อ แต่ละข้อคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า แบ่งคำตอบเป็น 5 ระดับดังนี้

ระดับ 1 หมายถึง ไม่เป็นความจริงเลย คือ มารดาวัยรุ่นเห็นว่าข้อความในประโยคนั้น เป็นสิ่งที่รู้สึกหรือได้รับจากคนในข้อ ก. ไม่ตรงตามสภาพเป็นจริง

ระดับ 2 หมายถึง เป็นความจริงบ้างเล็กน้อย คือ มารดาวัยรุ่นเห็นว่าข้อความในประโยคนั้น เป็นสิ่งที่รู้สึกหรือได้รับจากคนในข้อ ก. ตรงตามสภาพเป็นจริงเพียงเล็กน้อย

ระดับ 3 หมายถึง เป็นความจริงปานกลาง คือ มารดาวัยรุ่นเห็นว่าข้อความในประโยคนั้น เป็นสิ่งที่รู้สึกหรือได้รับจากคนในข้อ ก. ตรงตามสภาพเป็นจริงประมาณครึ่งหนึ่ง

ระดับ 4 หมายถึง เป็นความจริงมาก คือ มารดาวัยรุ่นเห็นว่าข้อความในประโยคนั้น เป็นสิ่งที่รู้สึกหรือได้รับจากคนในข้อ ก. ตรงตามสภาพเป็นจริงเกือบทั้งหมด

ระดับ 5 หมายถึง เป็นความจริงมากที่สุด คือ มารดาวัยรุ่นเห็นว่าข้อความในประโยคนั้น เป็นสิ่งที่รู้สึกหรือได้รับจากคนในข้อ ก. ตรงตามสภาพเป็นจริงทั้งหมด

ในการตอบแบบสอบถาม ผู้ตอบจะต้องเลือกตอบคำถามแต่ละข้อเพียง 1 คำตอบเท่านั้น แบบสอบถามการสนับสนุนทางสังคม มีข้อคำถามทั้งทางด้านบวกและด้านลบ

คำถามด้านบวก มีจำนวน 12 ข้อ คือ ข้อที่ 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15

คำถามด้านลบ มีจำนวน 3 ข้อ คือ ข้อที่ 1, 2, 3

โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

	ข้อความด้านบวก	ข้อความด้านลบ
	คะแนน	คะแนน
ถ้าเลือกหมายเลข (1)	1	5
ถ้าเลือกหมายเลข (2)	2	4
ถ้าเลือกหมายเลข (3)	3	3
ถ้าเลือกหมายเลข (4)	4	2
ถ้าเลือกหมายเลข (5)	5	1

การแปลคะแนนโดยคะแนนรวมของแบบสอบถามการสนับสนุนทางสังคมทั้งหมด แล้วคำนวณค่าเฉลี่ยรวมของแบบสอบถามทั้งฉบับหารด้วยจำนวนข้อ และใช้เกณฑ์ในการแปลผล ดังนี้ (ประคอง วรรณสูตร, 2535)

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 4.50 - 5.00 หมายถึง การสนับสนุนทางสังคมอยู่ในระดับสูงที่สุด

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.50 - 4.49 หมายถึง การสนับสนุนทางสังคมอยู่ในระดับสูง

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.50 - 3.49 หมายถึง การสนับสนุนทางสังคมอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.50 - 2.49 หมายถึง การสนับสนุนทางสังคมอยู่ในระดับต่ำ

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 1.49 หมายถึง การสนับสนุนทางสังคมอยู่ในระดับต่ำสุด

2.4 แบบสอบถามการปรับตัวต่อบทบาทการเป็นมารดา การศึกษาครั้งนี้ได้ใช้

แบบสอบถามของ อัจฉราวดี ศรียะศักดิ์ (2539) ซึ่งได้พัฒนามาจากแบบสอบถามการปรับตัวต่อ

บทบาทการเป็นมารดา ของ ชิฮาน (Sheehan, 1981) โดย อัจฉราวดี ศรียะศักดิ์ (2539) ได้นำไปศึกษา

ในกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นมารดาวัยรุ่นหลังคลอดในระยะ 6 - 8 สัปดาห์ แล้วนำไปหาค่าความเชื่อมั่น

(Reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่น .80 ในการศึกษา ครั้งนี้

ผู้วิจัยได้หาความตรงตามเนื้อหาโดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่านตรวจสอบแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อน

นำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกันจำนวน 30 ราย ได้ค่าความเชื่อมั่นของการปรับตัวต่อ

บทบาทการเป็นมารดา .95 โดยแบบสอบถามนี้มีลักษณะข้อคำถามเป็นคำถามปลายปิด จำนวน 40 ข้อ

ให้มารดาตอบตามความคิดเห็น ความเชื่อ และความรู้สึกที่มีต่อข้อคำถามว่าเห็นด้วยกับข้อความนั้น ๆ

อย่างน้อยเพียงใด ลักษณะคำตอบแต่ละข้อคำถามเป็นแบบมาตรวัดประมาณค่า 4 ระดับ คือ

ไม่เป็นความจริงเลย เป็นความจริงบ้างเล็กน้อย เป็นความจริงส่วนมาก และเป็นความจริงมากที่สุด โดยข้อคำถามครอบคลุมในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ความรู้สึกว่าการเป็นมารดาเป็นความยุ่งยากลำบากในชีวิต เป็นความสามารถในการปฏิบัติตัวให้เข้ากับสถานการณ์ ระบบเกื้อหนุนค้ำจุน และกลไกการปรับตัวของการเป็นมารดา (ข้อ 1 - 10)

ประเด็นที่ 2 ความรู้สึกของมารดาต่อระดับการพัฒนาตนเองในภาวะวิกฤตทางจิตสังคม ลักษณะของตนเอง การยอมรับตนเอง และการยอมรับผู้อื่น (ข้อ 11 - 23)

ประเด็นที่ 3 ความสามารถที่จะเข้าใจและแสดงบทบาทการเป็นมารดา (ข้อ 24 - 40) โดยแบบวัดนี้ให้คะแนนเป็นระดับมาตราส่วน ประมาณค่า 4 ระดับ คือ

ระดับ 1 หมายถึง ไม่เป็นความจริงเลย คือเมื่อท่านเห็นว่าข้อความนั้นไม่ตรงกับความรู้สึก ความคิด หรือความเชื่อของท่านเลย

ระดับ 2 หมายถึง เป็นความจริงบ้างเล็กน้อย คือ เมื่อท่านเห็นว่าข้อความนั้นพอจะตรงกับความรู้สึก ความคิด หรือความเชื่อของท่านบ้าง

ระดับ 3 หมายถึง เป็นความจริงเป็นส่วนมาก คือเมื่อท่านเห็นว่าข้อความนั้นจะตรงกับความรู้สึก ความคิด หรือความเชื่อของท่านมาก

ระดับ 4 หมายถึง เป็นความจริงมากที่สุด คือ เมื่อท่านเห็นว่าข้อความนั้นพอจะตรงกับความรู้สึก ความคิด หรือความเชื่อของท่านมากที่สุด

ในการตอบแบบสอบถาม ผู้ตอบจะต้องเลือกตอบคำถามแต่ละข้อเพียง 1 คำตอบเท่านั้น แบบสอบถามการปรับตัวต่อบทบาทการเป็นมารดา มีข้อคำถามทั้งด้านบวกและลบ คำถามด้านบวก จำนวน 34 ข้อ คือ ข้อที่ 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 16, 17, 19, 20, 21, 22, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40

คำถามด้านลบ จำนวน 6 ข้อ คือ ข้อที่ 1, 14, 15, 18, 23, 24

โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

	ข้อความด้านบวก	ข้อความด้านลบ
ถ้าเลือกหมายเลข (1)	4	1
ถ้าเลือกหมายเลข (2)	3	2
ถ้าเลือกหมายเลข (3)	2	3
ถ้าเลือกหมายเลข (4)	1	4

การแปลผลคะแนนโดยรวมคะแนนของแบบสอบถามทั้งฉบับแล้วหารด้วยจำนวนข้อ และใช้เกณฑ์ค่าคะแนนเฉลี่ย โดยมีเกณฑ์ในการแปลผลดังนี้

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.50 - 4.00 หมายถึง การปรับตัวต่อบทบาทการเป็นมารดาของมารดาวัยรุ่นอยู่ในระดับสูงที่สุด

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.50 - 3.49 หมายถึง การปรับตัวต่อบทบาทการเป็นมารดาของมารดาวัยรุ่นอยู่ในระดับสูง

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.50 - 2.49 หมายถึง การปรับตัวต่อบทบาทการเป็นมารดาของมารดาวัยรุ่นอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 1.49 หมายถึง การปรับตัวต่อบทบาทการเป็นมารดาของมารดาวัยรุ่นอยู่ในระดับต่ำที่สุด

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. ความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามทั้งฉบับ ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน พิจารณา ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความสอดคล้องของภาษา เนื้อหา แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไข ก่อนนำไปทดลองใช้กับกลุ่มซึ่งลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ราย แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งก่อนนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้

2. การหาความเชื่อมั่นหรือความเที่ยง (Reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามความวิตกกังวลแบบแฝง แบบสอบถามความวิตกกังวลขณะเผชิญ แบบสอบถามการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว แบบสอบถามการปรับตัวต่อบทบาทการเป็นมารดา ที่ได้ทำการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มมารดาวัยรุ่นที่คลอดบุตรคนแรก ระยะหลังคลอด 4 - 6 สัปดาห์ ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้จำนวน 30 ราย จากโรงพยาบาลอ่าวอุดม อำเภอสัตหิรา จังหวัดชลบุรี จากนั้นนำคะแนนที่ได้มาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น ดังนี้ ความวิตกกังวลแบบแฝง .76 ความวิตกกังวลขณะเผชิญ .72 การสนับสนุนทางสังคม .80 การปรับตัวต่อบทบาทการเป็นมารดา .95 และค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือทั้งฉบับได้ .70

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

ก่อนดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้นำโครงร่างงานวิจัยพร้อมเครื่องมือวิจัยเสนอต่อคณะกรรมการตรวจสอบจริยธรรมของมหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อพิจารณา เมื่อตรวจสอบเป็นที่เรียบร้อยแล้ว หลังจากนั้นจึงดำเนินการวิจัย โดยผู้วิจัยแนะนำตัวกับกลุ่มตัวอย่าง และชี้แจงวัตถุประสงค์ ประโยชน์ของการวิจัยให้กลุ่มตัวอย่างทราบ รวมทั้งแจ้งให้ทราบว่า

การให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเป็นไปตามความสมัครใจของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งกลุ่มตัวอย่างมีสิทธิ์ในการตอบรับหรือปฏิเสธที่จะไม่เข้าร่วมวิจัย หรือหากเข้าร่วมการวิจัยแล้ว กลุ่มตัวอย่างมีสิทธิ์ในการยกเลิกการเข้าร่วมโครงการเมื่อใดก็ได้ โดยไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อบริการที่จะได้รับ แต่เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นมารดาวัยรุ่นระยะหลังคลอดที่คลอดบุตรคนแรก อายุ 13 - 19 ปี ซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะ ดังนั้นในกลุ่มตัวอย่างที่จดทะเบียนสมรสแล้ว ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างเช่นไบยินยอมผู้เข้าร่วมการวิจัย (Informed Consent) ในกรณีที่กลุ่มตัวอย่างยังไม่ได้จดทะเบียนสมรส ให้ผู้ปกครองของกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้เซ็นยินยอม และข้อมูลที่ได้จากการศึกษาทั้งหมดในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะเก็บไว้เป็นความลับ จะไม่มีการเปิดเผยข้อมูลของผู้เข้าร่วมวิจัยสู่สาธารณชน รวมทั้งจะนำเสนอผลการวิจัยในภาพรวมเพื่อวัตถุประสงค์ทางวิชาการของการวิจัยเท่านั้น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือขอเก็บข้อมูล โดยผ่านคณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลบางละมุง เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ และขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลที่แผนกส่งเสริมสุขภาพ โดยได้ติดต่อหัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาล หัวหน้าแผนกส่งเสริมสุขภาพ เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการทำวิจัย และขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. เมื่อได้รับหนังสืออนุมัติแล้วจากผู้อำนวยการ โรงพยาบาล ผู้วิจัยประชุมชี้แจงแก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ขอความร่วมมือในการทำการศึกษา
3. เลือกกลุ่มตัวอย่างตามเกณฑ์ที่กำหนด จากนั้นพบกลุ่มตัวอย่างที่แผนกส่งเสริมสุขภาพ และชุมชนในเขตรับผิดชอบของโรงพยาบาลบางละมุง แนะนำตนเอง และอธิบายถึงวัตถุประสงค์ในการทำวิจัยเพื่อขอความร่วมมือในการทำวิจัยโดยผู้วิจัยชี้แจงขั้นตอนในการทำวิจัย โดยข้อมูลที่ได้จะนำมาใช้เฉพาะงานวิจัยไม่มีผลต่อการรักษาในโรงพยาบาล และจะเก็บไว้เป็นความลับ ขณะเดียวกันเป็นการสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้วิจัยกับกลุ่มตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูล กลุ่มตัวอย่างบางรายไม่ได้มาตรวจหลังคลอดตามนัด ผู้วิจัยจะออกไปในชุมชนเพื่อขอความร่วมมือในการวิจัยครั้งนี้กับกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง
4. พบกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งอยู่ในช่วงหลังคลอด 4 - 6 สัปดาห์ที่แผนกส่งเสริมสุขภาพ และที่อยู่ในชุมชนเขตรับผิดชอบของโรงพยาบาลบางละมุง แล้วให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามทั้งฉบับในการศึกษาครั้งนี้ โดยผู้วิจัยอยู่ในบริเวณที่กลุ่มตัวอย่างสามารถซักถามได้ กลุ่มตัวอย่างที่อ่านหนังสือไม่ออกเนื่องจากไม่ได้เรียนหนังสือ ผู้วิจัยอ่าน และขยายความของแบบสอบถามให้

กลุ่มตัวอย่างเข้าใจถึงรายละเอียดของข้อคำถามในแต่ละข้อ แล้วให้กลุ่มตัวอย่างเลือกตอบตามความเป็นจริง

5. ขั้นตอนการทำแบบประเมิน

5.1 มารดาวัยรุ่นระยะหลังคลอดที่คลอดบุตรคนแรก ได้รับแบบประเมิน คือแบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคล การรับรู้ความสามารถในการเลี้ยงดูบุตร แบบสอบถามความวิตกกังวลแบบแฝง แบบสอบถามความวิตกกังวลขณะเผชิญ แบบสอบถามการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว และแบบสอบถามการปรับตัวต่อบทบาทการเป็นมารดา

5.2 มารดาวัยรุ่นระยะหลังคลอดที่คลอดบุตรคนแรกอ่านแบบประเมินด้วยตนเอง และตอบทีละข้อ หากไม่เข้าใจคำถามและ/หรือไม่สามารถตอบคำถามได้ให้ข้ามไปตอบข้ออื่นจนเสร็จและตอบคำถามที่เหลือจนครบถ้วน จากนั้นนำแบบสอบถามส่งคืนผู้วิจัยเพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบประเมินอีกครั้ง

5.3 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองแล้วนำไปแปลผล ประมวลข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผลการศึกษาต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์แล้วนำไปลงรหัสเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยใช้สถิติ ดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ อาชีพ การศึกษา รายได้ สถานภาพสมรส ความต้องการการมีบุตร ความต้องการมีบุตรของสามี และปัจจัยด้านการรับรู้ความสามารถในการเลี้ยงดูบุตร การสนับสนุนทางสังคม การปรับตัวต่อบทบาทการเป็นมารดา ความวิตกกังวลแบบแฝง ความวิตกกังวลขณะเผชิญ วิเคราะห์โดยใช้สถิติแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. การหาความสัมพันธ์ของตัวแปรด้าน อายุ รายได้ของครอบครัว การรับรู้ความสามารถในการเลี้ยงดูบุตร การสนับสนุนทางสังคม การปรับตัวต่อบทบาทการเป็นมารดา กับความวิตกกังวลแบบแฝง และความวิตกกังวลขณะเผชิญ โดยใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของตัวแปรระหว่าง อาชีพ การศึกษา สถานภาพสมรส ความต้องการมีบุตรของมารดาวัยรุ่น และความต้องการมีบุตรของสามี กับความวิตกกังวลแบบแฝงและความวิตกกังวลขณะเผชิญ โดยใช้การทดสอบไค-สแควร์ (χ^2 -test)